

2025-05-16

Till Finansdepartementet

via e-postadress fi.remissvar@regeringskansliet.se
(Ert dnr Fi2024/02595)

Remissyttrande över promemorian Kontantutredningen

Loomis Sverige AB (härefter "Loomis") inkommer härmed med synpunkter på den rubricerade promemorian och Loomis deltar gärna i det fortsatta arbetet med att säkra en fungerande kontantkedja i Sverige.

Loomis kan konstatera att det synes vara en allmän uppfattning att det ska finnas en godtagbar nivå av kontanter i samhället, även om det råder olika uppfattningar om vad som är en godtagbar nivå, och hur den kan uppnås eller vidmakthållas.

De skäl som anförs i utredningen för att kontanter ska kunna användas även i framtiden stämmer väl med Loomis uppfattning och Loomis kommer inte närmare gå in på de frågorna. Fokus för Loomis synpunkter är vad som i praktiken behövs för att upprätthålla den så kallade kontantkedjan, eller infrastrukturen för kontanter, och en del frågor som Loomis anser behöver förtydligas.

Infrastrukturen för kontanterna

För att flödet av kontanter från betalaren till den som tar emot en betalning ska fungera krävs, som utredningen beskriver, att den så kallade kontantkedjan fungerar. Loomis har en viktig roll i denna kontantkedja. Inom en snar framtid kommer den största andelen av kontanter som förs ut i samhället för att användas för betalningar skötas av Bankomat. Loomis är dock fortsatt i princip den enda aktören på nationell nivå som på olika sätt samlar in dagskassor från de företag eller andra verksamheter som tar emot kontanter vid betalning, för kontoföring på ifrågavarande verksamhets bankkonto.

Loomis delar utredningens uppfattning att betalningar kräver en mängd ingående funktioner i ett sammanhängande system av aktörer och tjänster, och att det som utgångspunkt bör ställas krav på vissa betalningsmottagare att acceptera kontanter som en väg för att säkerställa kontanternas funktion som betalmedel. Loomis delar också bilden av att nuvarande lagstiftning, som införts i syfte att upprätthålla vissa grundläggande kontanttjänster, är helt otillräcklig.

Det kan finnas olika lösningar för att på ett bättre sätt tillgängliggöra kontanttjänster för såväl privatpersoner som för yrkesmässig verksamhet. Loomis anser att det i första hand bör vara ett statligt ansvar att säkra och finansiera denna slags grundläggande infrastruktur. Utredningen föreslår dock i denna del att banker ska vara skyldiga att erbjuda vissa tjänster relaterade till insättning och uttag av

kontanter/växelkassa. Om en sådan modell blir verklighet måste den ge utrymme för marknadens aktörer att, på ett ansvarsfullt sätt, kunna erbjuda och utforma effektiva sätt att tillhandahålla de kontanttjänster som efterfrågas av de slutkunder som använder tjänsterna.

Bankerna ska enligt förslaget genom ett avtal kunna anlita ett företag som tjänsteutförare (ombud) för själva hanteringen. Loomis finner det dock oklart om bankerna måste ha ingått avtalet med slutkunderna eller med andra ord de enskilda användarna som nyttjar tjänsterna. I sådana fall skulle ombudet rent lagtekniskt arbeta på uppdrag av bankerna och inte som självständigt institut med alla de regulatoriska förpliktelser som följer av att institutet ska vara under tillsyn i förhållande till slutkunderna. Om skyldigheter införs för banker i enlighet med förslaget anser Loomis att det bör vara möjligt för bankerna att genom avtal med ett annat institut tillgodoräkna sig tjänster som erbjuds slutkunder genom det institutet, så länge tjänsterna omfattar ifrågavarande banks kunder. Det skulle ge en större flexibilitet för marknadens aktörer att utveckla olika samhällseffektiva modeller och inte vara bundna av att banken ska ha ingått själva avtalet med slutkunden, som utredningens förslag kan tolkas. Det skulle sannolikt hålla nere kostnaderna för slutkunderna och därmed gynna kontantanvändningen i Sverige.

Den aktör som ingår ett sådant avtal om kontanttjänster med en slutkund måste enligt gällande lagstiftning vara betalningsinstitut och stå under samma regelverk och tillsyn som bankerna vad gäller frågor om förhindrande av penningtvätt och terrorfinansiering. Den tes som på olika sätt framförs i utredningen om att det vore säkrare att bankerna hanterar slutkundsavtalen för kontanttjänster för att förhindra penningtvätt eller annan brottslighet är därmed inte relevant. Om kundrelationerna med företagskunder i hög uträkning är samlade till ett fåtal institut får dessutom de instituten en mycket god överblick och erfarenhet på nationell nivå över flödena av kontanter. Det ger kunskap om vad som är normal användning i olika slags verksamheter. Därutöver ges möjligheter att se exempelvis förändring av flöden när en högriskkund stängs av och då förhindra att kunder går från bank till bank eller strukturerar om sin verksamhet, om de nekas avtal på grund av misstankar om penningtvätt eller annan brottslighet. Det är också ur ett infrastrukturperspektiv ett effektivt sätt att hantera kraven på kundkännedom, framför allt för företagskunder, som följer av regelverket. Konkret är det fråga om att bedöma olika slags verksamheter och underlag, exempelvis för att verifiera medlens ursprung men också för att utreda uppgifter om verklig huvudman eller andra företrädare för att undvika bulvanförhållanden. Dessutom vet bankerna redan att insättningar från Loomis till deras bankkunder normalt sett är kontoföring av kontanter, så bankernas program mot penningtvätt och annan brottslighet kan redan i dag ta hänsyn till det.

Inför en eventuell lagstiftning måste enligt Loomis uppfattning frågan om vem som kan ingå slutkundsavtalet tydliggöras.

Reglering av avgifter

Utredningen föreslår att avgifter för kontanttjänster ska regleras. Det är direkt kontraproduktivt om tanken är att värna om att lämpliga tjänster ska finnas tillgängliga över tid. Frågan är vad det är för tjänster som i så fall ska regleras, var går gränsen

mellan en kontanttjänst och en värdetransport eller andra framtida tjänster som kan komma att utvecklas? Utredningen ger inte något tydligt svar på detta.

Företagskunder väljer olika alternativ utifrån sina behov och det kan exempelvis vara att ha ett smart kassaskåp med daglig kreditering uppställt på plats hos kunden (Loomis tar all risk), hämtning av dagskassa på plats hos kunden eller att kunden lämnar sin dagskassa själv i servicebox. Kunderna betalar för vad kunden anser sig behöva. Det är också naturligt att kostnader för transport blir en del av den analysen som kunden måste göra, utifrån det tjänsteutbud som erbjuds. Att reglera avgifterna på sätt som föreslås i utredningen riskerar mot denna bakgrund att hämma utveckling av nya effektiva tjänster för näringsidkare. Det kan medföra att det blir än sämre utbud av tjänster i glesbygd där transporterna är längre. Det är också rent principiellt en mycket ingripande åtgärd mot de företag som verkar i en kommersiell miljö.

Ett alternativ kan möjligen vara att definiera mer exakt vilka kontanttjänster till näringsidkare som ska erbjudas till en viss kostnad och tydliggöra att det kan förekomma tjänster med snabbare kreditering, transport, mer frekvent upphämtning eller andra förhållande som medför att ytterligare skäliga avgifter utöver den lagstadgade kan tas ut. Denna slags detaljstyrning av näringslivets kommersiella villkor är dock inte en modell som Loomis föredrar.

Loomis anser således att en eventuell avgiftsreglering av kontanttjänster inte bör utformas så den hämmar innovation och nytänkande. Det finns risk att utredningens förslag får sådana effekter. Det måste också förtydligas för vem avgiftsregleringen ska tillämpas. Det nuvarande förslaget är enligt Loomis uppfattning oklart på den punkten. Gäller det bara bankernas avgifter eller gäller det för ombudens och andra eventuella aktörers avgifter också?

Kontantacceptansen

Utredningens förslag om vilka som ska vara tvungna att acceptera kontanter är en kodifiering av gällande rätt vad avser offentligrättsliga avgifter och de andra verksamheterna är sådana som i redan i dag tar emot kontanter. Förslaget är därmed helt otillräckligt för att alla ska kunna delta i samhället, för beredskapssyftet och alla andra viktiga anledningar att upprätthålla möjligheten att använda kontanter i Sverige i framtiden. Från Loomis perspektiv är också en mycket allvarlig invändning att det medför att ett litet antal verksamheter ska dela på kostnaden för att upprätthålla infrastrukturen för kontanterna. Det är inte hållbart på sikt, vare sig staten reglerar avgifterna som får tas ut för kontanttjänster eller inte. Loomis anser att exempelvis de danska eller norska modellerna med en mer allmän skyldighet att ta emot kontanter är betydligt bättre och kan ge de effekter som eftersträvas. Det vill säga en robust kontantkedja och därmed en bättre tillgänglighet av kontanter allmänt sett, vilket också ger en starkare beredskap om det uppstår olika slags kriser.

Om det inte bedöms möjligt med en sådan allmän skyldighet i Sverige så bör kläder, drivmedel och biljetter i kollektivtrafiken absolut omfattas av det som anses vara livsnödvändigt och ingå i de slags varor och tjänster som ska kunna betalas kontant. Det är basala behov för en människa i Sverige att kunna klä sig och transportera sig. Det kanske är mindre livsnödvändigt, men ur rättvisesynpunkt märkligt, att annan slags skattefinansierad verksamhet såsom inträde på offentligt drivna muséer inte

omfattas av krav på att ta emot kontant betalning. Även de som lever i ett digitalt utanförskap är skyldiga att betala skatt.

Statens roll

I tider av oro eller beredskap är det värt att påpeka att en svag reglering av krav på mottagande i "normalläge" medför en extra sårbarhet om samhället behöver ställa om i ett krisläge, än om kontantkedjan var mer robust i ett "normalläge". Även utredningen tar upp att de delar av kontantkedjan som distribuerar kontanter i samhället skulle ställas inför betydande utmaningar när andra alternativa betalsätt drabbas av störningar, eftersom infrastrukturen i dag är anpassad efter den nivå av kontantanvändning som råder i dag.

Loomis menar att det bör vara ett nationellt statligt ansvar att säkerställa en bättre beredskap och det kan krävas att staten bidrar med ytterligare medel i detta syfte. Vilken finansiering som krävs är beroende av bland annat vid vilken nivå som kontantkedjan kan upprätthållas i normalläge, och hur fördelningen av kostnader på det kollektiv som använder kontanttjänster ser ut. Desto fler som måste ta emot kontanter desto fler kan dela på kostnaderna för kontantkedjans infrastruktur.

Kontaktperson i ärendet:

Helene Cedertorn, Chef Compliance

Mobil: + 46 (0)70 309 44 50

E-post: helene.cedertorn@loomis.com

Dag som ovan,

Karin Stålhandske, VD Loomis Sverige AB